

Riktlinjer för disputationsakt samt betygsnämndens sammanträde vid Humanistisk fakultet

Fastställda: 12 juni 2020

Reviderade: 15 december 2020; 12 april 2022

Dessa riktlinjer fastställdes av Humanistiska fakultetsnämnden vid sammanträde den 12 juni 2020. Riktlinjerna reglerar disputationsakten när doktorsavhandlingar försvaras offentligt vid fakulteten. Dokumentet anger även dagordningen för betygsnämndens sammanträde efter disputationsaktens avslut. Förutom fakultetens riktlinjer finns lokala regler för disputation och betygsnämnd vid Umeå universitet, samt nationell reglering i högskoleförordningen. I Umeå universitets lokala regler beskrivs exempelvis utseende av opponenter och betygsnämndens sammansättning.

För varje enskild disputation utses en ordförande som ska vara en disputerad lärare vid Umeå universitet. Vid humanistisk fakultet får ordföranden vid en disputation ej vara handledare till den doktorand som ska försvara sin avhandling under akten. Ordföranden har ett övergripande ansvar för disputationsakten, vilket innefattar ett ansvar att hantera oförutsedda händelser och avvikelser. Det definitiva beslutet om godkännande eller underkännande av en avhandling tas i betygsnämndens sammanträde efter disputationsakten, eftersom nämnden vid betygssättningen ska ta hänsyn till både innehållet i och det offentliga försvaret av doktorsavhandlingen. I det fall en betygsnämndsledamot redan vid läsningen av avhandlingen är tveksam till ett godkännande bör hen kontakta ordförande i god tid före disputationen.

Disputationsakten

Det offentliga försvaret av avhandlingen sker i normalfallet enligt följande ordning:

1. Ordföranden hälsar alla välkomna och presenterar respondenten, opponenter och betygsnämnden.
2. Ordföranden presenterar disputationsakten så att publiken är informerad om vad som kommer att ske och att allmänheten välkomnas att delta under senare delen av akten.
3. Ordföranden vänder sig till respondenten och frågar om hen har något att tillägga innan ordet lämnas över till opponenter. Här presenteras exempelvis errata-listan, om respondenten har förberett en sådan.
4. Ordföranden ber opponenter sammanfatta avhandlingen under ca 15 minuter. Sammanfattningen ska vara informativ för publiken och innehålla avhandlingens syfte och huvudsakliga resultat.
5. När opponenter har presenterat sin sammanfattning av avhandlingen vänder hen sig till respondenten och frågar om den var tillfyllest och om respondenten har något att kommentera, tillägga, eller korrigera.
6. När respondenten har svarat påbörjar opponenter den formella diskussionen med respondenten. Diskussionens syften är att bidra med underlag till betygsnämnden när de ska bedöma avhandlingen och respondentens muntliga försvar av densamma samt att presentera forskningen för allmänheten som inbjudits att delta i disputationsakten. Frågor för opponenter att diskutera med respondenten är exempelvis grundläggande frågor såsom val av

UMEÅ UNIVERSITET

ämne, material och metod. Mer detaljerade frågor kan gälla tillämpning av teori, analys av empiri, redovisning av specifika resultat och slutsatser. Detaljer gällande språk- och tryckfel diskuteras vanligen inte vid disputationsakten, utan dessa kan meddelas respondenten vid annat tillfälle.

7. Efter diskussionen summerar opponenter sina uppfattningar om avhandlingen, såsom dess akademiska värde och originalitet.
8. Ordföranden bjuder in betygsnämnden att ställa frågor till respondenten.
9. Ordföranden bjuder in publiken att ställa frågor till respondenten.
10. Ordföranden meddelar att betygsnämnden kommer att sammanträda och att betyget därefter kommer att meddelas.
11. Ordföranden förklarar disputationsakten avslutad.

Dagordning för betygsnämndens sammanträde

1. Sammanträdet öppnas av ordföranden för disputationsakten.
2. Betygsnämnden utser en ordförande bland ledamöterna. Ordföranden ansvarar även för att föra protokoll i fakultetens blankett för ändamålet.
3. Fakultetsopponenten sammanfattar sina synpunkter på avhandlingen och på respondentens försvar och förmåga att diskutera sitt avhandlingsarbete.
4. Betygsnämnden diskuterar avhandlingen och försvaret av denna i relation till de nationella examensmålen med fakultetsopponent och handledare.
5. Ordförande, handledare och opponent lämnar sammanträdet.
6. Betygsnämnden överlägger och betygsätter avhandlingen samt försvaret av denna. Om avhandlingen bedöms som underkänd ska detta alltid motiveras.
7. Ordföranden för sammanträdet fyller i fakultetens protokoll för betygsnämndssammanträdet och samtliga ledamöter skriver under protokollet.
8. Ordföranden för betygsnämnden förklarar sammanträdet avslutat.
9. Ordföranden för betygsnämnden överlämnar protokollet till ordföranden för disputationsakten.

När sammanträdet är avslutat har ordföranden för betygsnämnden i uppgift att muntligen meddela respondenten betyget.